

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

362.52

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím A hajléktalanok.

Forrás:

Magyarország

Bp.

1915

VIII/28

(Köt. v. füz.)

A hajléktalanok

Az éjjeli menedékhelyek lakói a háborús időszakban

A hajléktalanok menhelyeinek lakóit ugyancsak megapasztotta, a hosszú esztendő óta húzódó nagy háború. Férfiak, nők egyaránt; régi lakói az elveszett emberek tanyájának jobbára kimaradtak az éjjeli menedékhelyekről. A nők azért, mert a háború alatt felvirágzott számukra az élet. Kenyeret keresnek. A harctéren küzdő férfiak helyét tölthetik be, a napszámos munkáknál, az utcaotrásnál, seprésnél. Keresnek legalább annyit, hogy jut betevő falatjuk s akad egy pár hatos egy tisztességes hónapos-ágyra is, ha már szobára nem telik. A férfiak?! A fiatalabbakat, — akik eddig a megrokkant koldusok, öreg napszámosok mellett betöltötték az alföldi-utcai tanya 290 létszámát, — elvitték katonának.

Azelőtt napról-napra megtelt rendes, mindennapi lakóival a Hajléktalanok menhelye. Most a 290-es létszám 130-ra, tehát az előbbi forgalomnak jóval a felére csökkent. Ezek a lakók is, valamennyien, megfáradt aggastyánok mind, akik jobbára koldulásból tartják fenn magukat. Csak elvéve akad egy-két fiatalember, új típusai a nyomortanyának: a katonaszökevények, a hadiszolgálat elől bujkálók. Mert ez az egyetlen hely, ahol védve vannak a „patrull” és a rendőrség razziaí ellen, ahol, — különösen ha más néven jelentik be magukat — nem csaphat köztük széjjel a felettes hatóság. A múlt héten azonban egy ilyen katonaszökevény mégis rajtavesztett. Megtudták az álnevét s egy szép éjszaka érte jött a patrull. Elvitték... Azóta óvatosabbak a többiek.

legalább az eset után három-négy fiatalabb mindennapos lakó kimaradt onnan...

Künn vagyunk a Tisza Kálmán-tér mellett, az alföldi-utcai nyomortanyán. Dacára a mindiobban csökkenő létszámnak, a nyomor alakjai egyre jönnek... Ugy szállingóznak ide a sötét-barna éstsűrűkületben, mint a megtépett árnyékok... Rongyos a ruhájuk, piszkos, lompos a tömegük... Mert egyre többen lesznek a bezárt, nagy kapu előtt, amely csak hét órakor nyílik meg újra.

Egyszerre óriás özönlés. Verekedés, láрма, zaj verődik föl s a nagy tülekedés közben magával cipel engem is a tömeg. Benn vagyunk a nagy teremben már, ahol a gázlámpák ijedt pislakodása riadt fényt vet a gorkiji arcokra...

Ez a felvételi iroda, itt adják ki a bádogtantuszokat, a hajléktalanok menedékjegyét. Most azonban nagy az elkeseredés az elveszett emberek között. A tisztiorvosok elrendelték, hogy csakis egy ágyra járjanak a mindennapi „vendégek”. Ez az intézkedés a járvány miatt történt. Azelőtt pedig, héj, másképpen volt itt! Nem sorrendben ment a lajstromozás, minden nap másik ágyban aludhattak, újabb ismerősökkel jöhettek össze, vagy ha összetalálkoztak aznap az utcán egy idegen jött-ment csavargóval, hát azt egysorsra elhozhatták ide. Egymás mellé kerülhettek.

— A háború megváltoztatta még a mi sorunkat is, — mondja egy mankóra támaszkodó aggastyán — én már sehogysem tudok megszokni, hogy mindennap más ágyban aludtam.

— De én sem ám — mondja egy másik rongvos kis öreg — már pedig máma nekem vendégem is van.

Az elveszett embere kíváncsian bujnak össze, mindegyik látni akarja az újonnan érkezőt.

— Ki hát a vendége, koma?!

— Ez a tanár e — mondja a koldus nagy büszkén. — egy kopott aggastyánra mutatva.

— Tanár?! — röhögnek fel gúnyosan és kórusban mondiák:

— No, koma, ilyen finom vendége sem volt még a mi tanyánknak! Aztán honnan szedte?!

— Hát az utcán kődorgott, mint a kivert eb, aztán megismerkedtünk.

— Megismerkedtünk — mondta rezignáltan a jövevény — és ő bevitt engem a butikába és megvendégtelt egy darab kenyérrel, meg egy kupica rummal.

— Hm! Hm! — zümmögik a nyomorultak — egy tanár hál ma velünk!

— Bizonyára a verklis Jóska mellé kerül, mert amellett üresek az ágyak.

Végre a felvételi irodában megkezdődik a jelentkezés. A hivatalos közeg kielent, hogy ma senkinek sem kell kifizetni a 10 fillér fekbért, mert a király születésnapja van. Nosza.

nagy az öröm erre. A megmaradt 10 fillérrel is több jut pálinkára. Gyors kapkodással szedik össze az ingyenes bádogtantuszokat, azután cipőjüket a székek elé készített gyékénypapucsokkal cserélik föl. Közben egyre jönnek befelé az utcán ácsorgók is. Az egyik megáll a tantuszjegyeket kiszolgáló lajstromozó előtt és sutytyomban odasugja:

— Tekintetes ur, valami tanár jött ide ma. Először van itt, amolyan gyüti-ment pára. Nem fűrosztik meg a kolera miatt?

Ezt egy verklis-legény mondta. Amolyan „alkalmatlan” nyomorék lábu legény, mindennapos vendége a menedékhelynek. Ugy mondják, nagyon fél a járványtól. Mielőtt lefeküdne, a sz...

Latnászákját mindig megfogatja s a ruháit teregeti rajta széjjel, hogy lehetőleg azon fekdhessék.

No, de itt van az öreg Horák János is. Öt-esztendős „kundschaftja“ a nyomortanyának. Lehet vagy nyolcvan esztendős az öreg s alig tud totyogni, amint a mankója segítségével be-
dül az ajiön.

— Megérkezett a szimuláns, — mondják röhögve a körülállók — a János bácsi ugyan-csak kispekulálta magát a háboruból.

— Hogy ki-e? — ripakodik föl a megbán-tott öreg — hát ti kutyák, csak nem hagyjátok a koldusokat sem békén.

És Horák János körülnez a teremben:

— Szerencse, hogy nincs fiatal köztetek, — mondja — máskülönben a mankómmal üt-nék széjjel a gaz csufolkodókon . . . Az a sze-rencsétek, hogy ti is koldusok vagytok . . .

*

Most rendre jönnek az asszonyok is. Azok a páran, akik számára a háboru sem teremtett munkát, mert megroppant testük alig bírja azt. Templomi koldusok, piaci csavargók. Egyik máris nyujtogatja a bádogtantsz árát, azt a csekély tizfilléres nikkelpénzt, amiért éj-jeli nyugodalmat kap.

— Nem kell, — mondja a hivatalnok — vegye vissza pénzét Örzsi néni, ma a király szü-letése napja van.

— Köszönöm alássan, — motyogja — rám is rám férne, de hát tessék eltenni a háboru árvaínak.

És miközben odanyujtja a pénzdarabot, büszke önérzettel mondja:

— Ma sok özvegyasszony imádkoztatott ve-lem, jusson tehát egy kis kamat az ittmaradt árvaínak . . .